

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1732. usque ad annum 1734

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 90119339

§. 46. Epistolare commercium inter Cæsarem & Primatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67683](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67683)

Sæc. XVIII. solerter cum suis conferebant. Horum
 A. C. 1733. erant quamplurimi, ex quibus tam
 non nisi præcipuos quinque a Primati
 ad Regni Provincias transmissos be-
 vitatis studio adducemus. I. Omnes
 alienigenæ excludantur. II. Omnes
 tam Regii quam Lithuani exercitus
 Præfecti, necnon Postarum Magistri
 secta hæretici durante electione in
 officiis exuantur. III. Suspecti, ex
 extero Principi obnoxii non modo Va-
 sovia, sed toto Regno excedere jubentur.
 IV. Legatis non concedantur
 excubiæ. V. Nobiles in nobilitate
 gradu æquales, exteri Principis titulos
 non utantur.

§. XLVI.

*Epistolare commercium inter Cæsarem
& Primatem.*

Priusquam illuxerat vigesima septima
 Aprilis dies pro convocationis co-
 mitiis destinata, Imperator die decima
 quarta ejusdem mensis Potocki
 Primati sinceram suam tuendæ liber-
 tatis Polonicæ voluntatem testatam
 reddidit, transmissis ad illum Viennam
 his literis.

„Sicut inter Augustam Domini
 „Austriacam tum Regna ac Provin-
 „cias hæreditatio jure ab Eadem po-
 „sitas

„fessas ex una, ac Serenissimos Polo- Sæc. XVIII.
 „niæ Reges, hujusque nominis Rem- A. C. 1733.
 „publicam ex altera parte, arctæ unio-
 „nis ac amicitiae vinculum ab aliquot
 „retro sæculis intercedit, solemnibus
 „pactis conventis identidem renovatis
 „innixum: Ita Reverendissimam Pa-
 „ternitatem Vestram latere minime ar-
 „bitror, Augustos Antecessores meos
 „nunquam non periclitantis Reipublicæ
 „ac Polonicæ libertatis scutum ex-
 „titisse.,

„Horum vestigiis insistens non tan-
 „tum, ut vetera ligamina utrique parti
 „adeo proficua renovarentur, curam
 „omnem impendi, sed & promptum
 „me ad eadem opere ipso implenda
 „obtuli, cum juxta Reverendissimæ
 „Paternitatis Vestræ ac complurium
 „aliorum Magnatum sensus sub finem
 „præterlapsi anni Reipublicæ libertati
 „evidens periculum imminere videba-
 „tur, atque ne ego tutamini Ejusdem
 „desim, a tantæ dignationis patriæque
 „amantibus viris rogabar.,

„Neque vero alia vel tunc mihi
 „mens fuit, vel imposterum erit, quam
 „benevolum vicinum, fidumque fœde-
 „ratum Reipublicæ amicæ exhibere,
 „ac collati beneficii gloria contentus
 „non alios, quam qui in Rempubli-
 „cam inde redundant fructus, unquam
 „ca-

Sæc. XVIII. „captabo. Constantem itaque ab „ a
 A. C. 1733. „ctum ac providam curam, quæ ju „ cu
 „vota Reverendissimæ Paternitatis „ tu
 „stræ vivo adhuc Rege tam propè „ qu
 „tetigit, ut viduæ quoque Reipubli „ ne
 „impendam, mearum partium esse du „ R
 „Deessem autem præcipuæ obligati „ tu
 „quam cura hæc a me exposcit, „ V
 „liberæ electionis jus Reipublicæ co „ en
 „petens contra quoscumque adver „ co
 „riorum conatus viribus a Deo m „ bil
 „concessis propugnare, ac ne inter „ qu
 „ejusdem quies scissionibus turbetur „ pu
 „aut alias contra Regni, quæ ju „ lea
 „sunt Constitutiones, minus rite in e „ me
 „ctiois negotio procedatur, provide „ sus
 „forem paratus., „ Ver
 „ Tam longe itaque a me abest pra „ tis
 „fato liberæ electionis juri quidquæ „ Ze
 „detrahere, ut potius ne gratum quæ „ rel
 „dem mihi candidatum aliis me „ in
 „ad Regium culmen evectum vellit „ du
 „quam quæ cum hoc ipso liberæ el „ De
 „ctiois jure, & Regni, quæ sunt, co „ sua
 „stitutionibus conspirant: Voto „ opt
 „meorum summa non nisi eo tendere „ nor
 „ut circa personam eligendi sarte „ cip
 „tectæque maneat Regni, quæ ju „ adi
 „sunt, constitutiones, cæteroquin „ tan
 „tem liberis ac unanimibus Polon „ Re
 „Nationis suffragiis ejusmodi Re „ str
 „quiscumque demum ille sit, eligat „ req

„a quo nec Reipublicæ libertati peri-
„culum, nec vicinis excitandarum
„turbarum metus immineat. Eandem
„quoque fœderatis meis Mentem esse,
„nec ulli alio scopo copias in finibus
„Regni collocandas unquam infervi-
„turas, Reverendissimæ Paternitati
„Vestrae spondere nullus ambigo. Id
„enim tum vetera tum nova pacta
„conventa, quæ me iisdem indissolu-
„bili vinculo ligant, exposcunt: Quippe
„quæ cuncta tutamini præsentis Rei-
„publicæ Constitutionis, liberæque e-
„lectionis, tanquam basi ac funda-
„mento superstructa fuerunt. Indefes-
„sus, quem Reverendissima Paternitas
„Vestra quieti, prosperitati ac incremen-
„tis patriæ suæ per tot annos impendit
„Zelus, dubio penes me locum haud
„relinquit, quin consilia sua & opera
„in scopum tam salutarem promoven-
„dum unice sint collimatura. Ita de
„Deo, Christiano orbe, me ac Patria
„sua Reverendissima Paternitas Vestra
„optime mereri perget, ac cum ingenti
„nominis sui fama simul primi Prin-
„cipis & optimi civis munia ex asse-
„adimplebit. Ego autem vicissim non
„tam verbis quam opere ipso tam erga
„Reverendissimam Paternitatem ve-
„stram, quam erga suos grata memo-
„reque mente illa quoque officia reco-
„lam,

Sæc. XVIII.
A. C. 1733.

Sæc. XVIII. „lam, quæ Patriæ salutem pro
 A. C. 1733. „quam me tangunt. Cæterum, &

Sub idem tempus Comes de We
 zeck Cæsareus Orator nomine Im
 peratoris scriptum obtulit, questus, quod
 Cæsarea hæc declaratio vel nullatenus
 vel sinistra interpretatione a parte
 studio abreptis Serenissimæ Reipub.
 Polonicæ fuisset proposita, aliter
 vero constet, quod quidam contra
 factioni addicti omnes artes adhibe
 rent, ut fidelem ac potentissimum
 deratum Polonicæ Nationi exosum
 derent; pariter etiam in vulgus
 fissent, Cæsaris ditiones proximo
 Turcis & Tartaris hostiliter esse
 dendas, proin nullum ab eo auxilium
 sperandum esse: His præmissis de
 rabat Orator, quod Imperator
 quam Polonicæ libertatis Sponfor
 nes suas vires impensurus sit, ne
 lonica libertas per exterorum vim
 befactetur: Ipse vero nec pro se
 pro sua Augustissima Domo ullum
 teret emolumentum, atque nullum
 sceptro excluderet, nisi illum, qui
 antea Imperii Polonici Constitutio
 Annis 1704. & 1710. Lublini & Sm
 miræ exclusus fuisset. Is erat ipse
 Stanislaus. qui Sueciæ Regis pote
 olim in Regem electus, postea in
 lium detrusus, ac per leges Regni

facta cum Russorum Imperatore inita Sæc. XVIII.
a Regni jure exclusus fuit: Nec his A. C. 1733.
contentus erat Carolus Imperator, sed
insuper ad Poloniæ Primatem has de-
dit literas:

„ Sperabam Celsissime Princeps
„ Primas, quod declaratio a me nuper
„ facta, literæque *Augustissimi Impera-*
„ *toris Romanorum* ad Celsitudinem Ve-
„ stram directæ, non alium, quam
„ clara verba sonant, interpretabuntur
„ sensum. „

„ Inaudio contrarium; nam sicut
„ antehac scripto publicabatur, quod
„ legati & ministri aularum extranea-
„ rum per declarationes suas minis &
„ terroribus *liberæ electioni* inconvenienti-
„ bus notum facièbant, quod ad Thro-
„ num Polonicum, alium eligere non
„ permitturi sint, nisi talem, qui illis
„ ad placitum esset: Ita de facto con-
„ trarius spargitur rumor, quod nempe
„ vicinæ sibi foedere junctæ potentiæ
„ ab aliis Reipublicæ colligatis timeant,
„ disseminando quid & a quo cuilibet
„ illorum eventurum sit mali & quod
„ hæc vicinarum potentiarum unio
„ brevi dissolvetur tempore. „

„ Hinc denuo declarare necesse duxi,
„ quod vicini non timeant, sed ament
„ Rempublicam, uti ex nupera satis
„ patet declaratione. „

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Q Quod

Sæc. XVIII.

A.C. 1733.

„Quod liberæ gentis suffragia in arte
 „unius subjecti limites ad exemp
 „aliorum restringere nolint, nec
 „vi armorum, sed solum qua ven
 „mici & confœderati, vi *pactorum*
 „ventorum & *sœderum*, iis se oppon
 „qui contra constitutiones & leges,
 „cem publicam turbare vellent. E
 „bent enim sufficientes a Deo sibi co
 „cellas vires, ut & contra quoscunq
 „que adversariorum conatus libera
 „electionis jus Reipublicæ propugn
 „& se ab iis, qui hoc impedire,
 „losque contra omnem justitiam offe
 „dere vellent, defendant. „

„Ideoque nec timent, nec terre
 „sed amica consilia & quidem *vi pacis*
 „rum & *guarantie* præbent. Et o
 „nuo hortantur, ut liberis ac unan
 „mibus *Poloniæ* suffragiis ejusmodi
 „quiscumque ille demum sit, eligatur
 „quo nec *Reipublicæ libertati* periculum
 „vicinis excitandorum motuum metus imm
 „neat, nec necesse sit prudentissimæ
 „futuram electionem congregatæ lib
 „tati novas ulteriores facere declar
 „tiones: Sed ut & nunc ita conveniat
 „ut salva maneat *libertas electionis*,
 „*Reipublicæ*, simulque vicinorum
 „totius Europæ. „

„Quod autem de dissensu cum
 „gustissimo Imperatore *sœdere* junctarum
 „poter

„potentiarum spargitur, præsentes de-
 „clarabunt Ministri, quod inseparabiles
 „sint, unum idemque sentiant, &
 „Republicam nequaquam opprimere,
 „sed illius libertatem, ejusque leges
 „ac constitutiones illæsas conservare,
 „sicque pacem, & tranquillitatem
 „Reipublicæ & vicinorum semper de-
 „fendere velint. „

„Imputet *Respublica* sibi & non vi-
 „cinis, si hæc non conservabitur;
 „& si hæc *declaratio* non satis clara est
 „declarabit eventus. „

Verum ad omnes hæc sinceras de-
 clarationes surdas habuit aures Polo-
 niæ Primas, cujus animum iteratæ
 Gallorum literæ, blanditiæ, ac pollici-
 tationes amplissimæ jamjam inescabant.
 Paulutius vero Sedis Apostolicæ Nun-
 tius, cum inter tumultuantium clamo-
 res & strepitus blandas admonentis
 voces minime audiri nosset, Varsovia
 excessit.

§. XLVII.

*Turbulenta convocationis
 comitia.*

In tam turbido statu erant Polonorum
 res, cum dies vigesima septima
 Aprilis appropinquaret, quæ habendis
 convocationis, ut vocant comitiis a Pri-
 mate

Q 2

mate

Sæc. XVIII.
 A. C. 1733.